

**RUSŲ TAUTINĖS MAŽUMOS GIMTOSIOS KALBOS IR LITERATŪROS
BRANDOS EGZAMINO KANDIDATŲ DARBŲ
VERTINIMO INSTRUKCIJA**

TESTO DALIES VERTINIMAS (30 taškų)

Užd. Nr.	Teisingi atsakymai	Aprašas	Taškai
01.*	Писатели уничтожали/сжигали свои произведения по определенным причинам.	Atsakymas teisingas. Atsakymas neteisingas, atsakymo nėra.	1 0
02.*	Онегин мог погибнуть на Кавказе или стать декабристом.	Atsakymas teisingas. Atsakymas neteisingas, atsakymo nėra.	1 0
03.	1. Правда 2. Ложь 3. Правда 4. Ложь	Pateikti 3–4 teisingi atsakymai. Pateikti 1–2 teisingi atsakymai. Nepateikta teisingų atsakymų.	1 0
04.**	А. С. Грибоедов «Горе от ума» – Чацкий. М. Ю. Лермонтов «Герой нашего времени» – Печорин. И. С. Тургенев – Павел Петрович Кирсанов. Н. В. Гоголь «Мертвые души» – Чичиков. Л. Н. Толстой «Война и мир» – Безухов/Болконский и другие. Другие авторы, произведения, герои.	Atsakymas teisingas, atsakyta pilnai (įvardytas autorius, kūrinys, herojus). Atsakymas neteisingas, atsakyta nepilnai, atsakymo nėra.	1 0
05.	1. Факт 2. Мнение 3. Факт 4. Мнение	Pateikti 4 teisingi atsakymai. Pateikti 2–3 teisingi atsakymai. Pateiktas 1 teisingas atsakymas. Nepateikta teisingų atsakymų.	2 1 0
06.	В «Мастер и Маргарита»	Atsakymas teisingas. Atsakymas neteisingas, atsakymo nėra.	1 0
07.*	Произведение А. Ахматовой рассказывает об ужасах сталинских репрессий. Об этом было опасно говорить вслух, а тем более записывать что-то на бумаге.	Atsakymas teisingas. Atsakymas neteisingas, atsakymo nėra.	1 0

Užd. Nr.	Teisingi atsakymai	Aprašas	Taškai
08.	1 – Б 2 – В 3 – Г 4 – А	Pateikti 4 teisingi atsakymai. Pateikti 2–3 teisingi atsakymai. Pateiktas 1 teisingas atsakymas. Nepateikta teisingų atsakymų.	2 1 0
09.	Г Воланд	Atsakymas teisingas. Atsakymas neteisingas, atsakymo nėra.	1 0
10.*	Хотя писатели и уничтожали свои произведения по определенным причинам, но позже к ним возвращались. Эти произведения дошли до читателей.	Atsakymas teisingas. Atsakymas neteisingas, atsakymo nėra.	1 0
11.	1. улыбался только мертвый, спокойствию рад – В 2. Звезды смерти стояли над нами – А	Už kiekvieną teisingą atsakymą skiriama po 1 tašką.	1 x 2 = 2
12.	Б Город, наполненный горем и страданием.	Atsakymas teisingas. Atsakymas neteisingas, atsakymo nėra.	1 0
13.**	Событие: арест (сына). Слова/выражения: За тобой, как на выносе, шла;/ На губах твоих холод иконки,/ Смертный пот на челе.../ Не забыть! Буду я, как стрелецкие жёнки, Под кремлевскими башнями выть.	Teisingai įvardytas įvykis. Neteisingai įvardytas įvykis, atsakymo nėra. Teisingai pateikti du išsireiškimai. Teisingai pateiktas vienas išsireiškimas, atsakymo nėra.	1 0 1 0
14.	В Тема сталинских репрессий.	Atsakymas teisingas. Atsakymas neteisingas, atsakymo nėra.	1 0
15.*	1. В это время сын А. Ахматовой (Лев Гумилев) находился в ленинградской тюрьме «Кресты». 2. Муж (Николай Пунин) был арестован и также находился в тюрьме. 3. А. Ахматова приносила им передачи и часами стояла у стен тюрьмы. 4. В поэме «Реквием» она просит поставить ей памятник именно здесь: «где стояла я триста часов, и где для меня не открыли засов».	Atsakymas teisingas, atsakyta pilnai (įvardyti du faktai). Atsakyta nepilnai (įvardytas vienas faktas). Atsakymas neteisingas, atsakymo nėra.	2 1 0

Užd. Nr.	Teisingi atsakymai	Aprašas	Taškai
16.*	«Черные шины марусь» – «черными марусями» называли машины для перевозки заключённых; «...Песню разлуки паровозные пели гудки» – паровозы увозили заключенных в лагерь.	Už kiekvieną teisingą atsakymą skiriamas 1 taškas.	1 x 2 = 2
17.**	М. Булгаков «Мастер и Маргарита»; А. Солженицын «Архипелаг Гулаг», «Один день Ивана Денисовича»; В. Шаламов «Колымские рассказы» и др. рассказы; А. Рыбаков «Дети Арбата» и другие произведения.	Atsakymas teisingas, atsakyta pilnai (įvardyti du kūriniai ir jų autoriai). Atsakyta nepilnai (įvardytas vienas kūrinys ir jo autorius). Atsakymas neteisingas, atsakymo nėra.	2 1 0
18.	1. Е 2. В 3. Б 4. Г	Pateikti 4 teisingi atsakymai. Pateikti 2–3 teisingi atsakymai. Pateiktas 1 teisingas atsakymas. Nepateikta teisingų atsakymų.	2 1 0
19.	1. Публицистический – В 2. Художественный – А	Už teisingai įvardytą stilių ir argumentą skiriamas 1 taškas. Už nepateiktą atsakymą arba pateiktą nepilnai skiriama 0 taškų.	1 x 2 = 2 0
20.*	А. Ахматова научила поэта прощать своих врагов, не держать зла и жить дальше. Это характеризует её как милосердную, сильную духом женщину.	Atsakymas teisingas, atsakyta pilnai, į abu klausimus. Atsakymas teisingas, atsakyta nepilnai, į vieną klausimą. Atsakymas neteisingas, atsakymo nėra.	2 1 0
Taškų suma			30

* Atsakymas turi būti suformuluotas savais žodžiais, o ne išrašytas iš teksto. Vertinant reikia atkreipti dėmesį į atsakymuose pateiktus raktinius žodžius.

** Atsakymas gali būti suformuluotas kitais žodžiais / pateikiamas kitas atsakymas.

PASTABA.

Jeigu kandidatas, atsakydamas į testo klausimus, padarė 3–5 rašybos / skyrybos / gramatikos / leksikos / stilistikos klaidas, iš bendros testo taškų sumos atimamas 1 taškas, o jei 6 ir daugiau – 2 taškai.

RAŠTO DARBO DALIES VERTINIMO INSTRUKCIJA (30 taškų)

1. TURINIO VERTINIMAS

1.1. SAMPROTAVIMO RAŠINIO TURINIO VERTINIMAS (14 taškų)

Vertinimo kriterijai	Vertinimo kriterijų aprašas	Taškai
1.1.1. TEMA	Tinkamas temos supratimas ir išsamus jos plėtojimas. Išsamus ir kryptingas visų temos reikšminių žodžių (ar esminių aspektų) ir jų tarpusavio sąsajų aptarimas.	3
	Tema suprasta, bet nepakankamai išplėtota. Neišsamus ar nenuoseklus temos reikšminių žodžių (ar esminių aspektų) ir jų tarpusavio sąsajų aptarimas.	2
	Tema suprasta tik iš dalies, esama nukrypimų (išplėtota per siaurai ar per plačiai). Neišsamus temos reikšminių žodžių (ar esminių aspektų) aptarimas.	1
	Darbas neatitinka reikalaujamų kriterijų.	0
1.1.2. PAGRINDINĖ MINTIS IR SAMPROTAVIMO LOGIKA	Aiškliai suformuluota pagrindinė mintis ar tezė. Kryptinga įžanga ir pagrįsta pabaiga (samprotavimo išvados ar dalinių išvadų apibendrinimas). Gali būti vienas trūkumas įžangoje arba pabaigoje. Aiškus ir logiškas pagrindinės minties ar tezės pagrindimas tinkamais ir įtaigiais argumentais (teiginiais). Visi argumentai (teiginiai) yra išsamiai paaiškinti ir pagrįsti pavyzdžiais, kurių reikalaujama rašto darbo užduotyje. Samprotaujant tinkamas įvairių mąstymo operacijų (pvz., analizės, palyginimo, apibendrinimo ir išvadų) derinimas.	5–4
	Pagrindinė mintis ar tezė pakankamai aiški. Įžanga iš dalies kryptinga, nurodanti samprotavimo eigą rašto darbe. Pabaigoje pateikiamas dalinių išvadų ar samprotavimo apibendrinimas, tačiau yra neesminių trūkumų. Logiškas pagrindinės minties ar tezės pagrindimas tinkamais argumentais (teiginiais), tačiau ne visada svariais. Argumentai (teiginiai) yra paaiškinti ir pagrįsti pavyzdžiais, kurių reikalaujama rašto darbo užduotyje. Samprotaujama, bet taikomos mąstymo operacijos (pvz., analizė, palyginimas, apibendrinimas ir išvados) ne visada tinkamai suderintos, gali būti 1–2 minties šuoliai.	3–2
	Pagrindinė mintis ar tezė neaiški. Įžanga ar baigiamosios išvados (apibendrinimas) ne visada susietos tarpusavyje. Pagrindimas argumentais (teiginiais) paviršutiniškas, nėra svarių argumentų. Argumentai (teiginiai) iš dalies paaiškinti ir pagrįsti pavyzdžiais, kurių reikalaujama rašto darbo užduotyje. Samprotavimas paviršutiniškas, vyrauja kūrinio turinio atpasakojimas, esama minties šuolių.	1
	Darbas neatitinka reikalaujamų kriterijų.	0

1.1.3. VERTINIMAS	Aiškiai, nuosekliai ir pagrįstai išreikštas požiūris į nagrinėjamą problemą ar jos aspektus.	2
	Išreikštas požiūris į svarstomą problemą ar nagrinėjamą aspektą, tačiau trūksta nuoseklumo, reiškiant savo nuomonę.	1
	Darbas neatitinka reikalaujamų kriterijų.	0
1.1.4. LITERATŪRA IR KONTEKSTAI	Motyvuotai remiamasi įvairiais literatūriniais pavyzdžiais (yra bent vienas iš privalomų kūrinių sąrašo). Tikslingai remiamasi bent dviem tinkamais temai atskleisti kontekstais (pvz., literatūriniu, biografiniu, istoriniu, kultūriniu, socialiniu). Aptariant įvairius reiškinius, tikslingai vartojamos tinkamos literatūrologijos <i>sqvokos</i> . Akivaizdus literatūrinis ir (ar) kultūrinis išprusimas. Gali būti 1 faktinė klaida.	4
	Remiamasi tinkamais literatūriniais pavyzdžiais (yra bent vienas iš privalomų kūrinių sąrašo) ir bent vienu tinkamu temai atskleisti kontekstu (pvz., literatūriniu, biografiniu, istoriniu, kultūriniu, socialiniu). Aptariant įvairius reiškinius, daugeliu atvejų vartojamos tinkamos literatūrologijos <i>sqvokos</i> . Pakankamai geros literatūros ir (ar) kultūros žinios. Gali būti 1–2 faktinės klaidos.	3–2
	Bandoma remtis literatūriniais pavyzdžiais (yra bent vienas iš privalomų kūrinių sąrašo). Paminėtas, bet neaptartas nors vienas kontekstas. Fragmentiškai vartojamos tik pagrindinės literatūrologijos <i>sqvokos</i> . Paviršutiniškos literatūros ir kultūros žinios. Gali būti 3 faktinės klaidos.	1
	Darbas neatitinka reikalaujamų kriterijų. Nesiremiamas nė vienu kūriniu iš privalomų kūrinių sąrašo.	0

PASTABOS.

1. Jeigu rašto darbas parašytas kita tema, negu yra nurodyta egzamino užduotyje, visas darbas vertinamas 0 taškų.
2. Jeigu rašto darbe minimas tik kūrinio pavadinimas, tačiau trūksta išsamesnio kūrinio nagrinėjimo (pvz., motyvų, herojų, įvykių), tai nelaikoma literatūriniu pavyzdžiu.

1.2. INTERPRETACIJOS TURINIO VERTINIMAS (14 taškų)

Vertinimo kriterijai	Vertinimo kriterijų aprašas	Taškai
1.2.1. TEMATIKA	Tinkamas ir išsamus interpretuojamo kūrinio (arba jo ištraukos) temos, problematikos ir (ar) deklaruojamų vertybių aptarimas. Kūrinio (arba jo ištraukos) pirmaeilį ir antraeilį turinio elementų įvardijimas ir aptarimas.	4
	Tinkamas interpretuojamo kūrinio (arba jo ištraukos) temos, problematikos ar pavienių deklaruojamų vertybių aptarimas. Kūrinio (arba jo ištraukos) esminių turinio elementų įvardijimas ir aptarimas.	3
	Paviršutiniškas interpretuojamo kūrinio (arba jo ištraukos) temos ir problematikos aptarimas. Nepastebėti arba neaptarti kūrinio (arba jo ištraukos) esminiai turinio elementai.	2–1
	Darbas neatitinka reikalaujamų kriterijų.	0

1.2.2. SAMPROTAVIMO LOGIKA	Interpretacijos tezė suformuluota aiškiai ir pagrįstai. Kryptinga įžanga ir pagrįsta pabaiga (samprotavimo išvados ar dalinių išvadų apibendrinimas). Gali būti 1 trūkumas įžangoje arba pabaigoje. Aiškus ir logiškas tezės pagrindimas tinkamais teiginiais. Visi teiginiai yra išsamiai paaiškinti ir pagrįsti pavyzdžiais iš interpretuojamo teksto, laikantis citavimo taisyklių. Samprotaujant tinkamas įvairių mąstymo operacijų (pvz., analizės, palyginimo, apibendrinimo ir išvadų) derinimas.	4
	Interpretacijos tezė suformuluota aiškiai ir pakankamai pagrįstai. Įžanga iš dalies kryptinga, nurodanti samprotavimo eigą rašto darbe. Pabaigoje pateikiamas dalinių išvadų ar samprotavimo apibendrinimas, tačiau yra neesminių trūkumų. Logiškas tezės pagrindimas teiginiais, tačiau ne visi yra svarūs. Teiginiai yra iš esmės paaiškinti ir pagrįsti pavyzdžiais iš interpretuojamo teksto, laikantis citavimo taisyklių. Samprotaujama, bet taikomos mąstymo operacijos (pvz., analizė, palyginimas, apibendrinimas ir išvados) ne visada yra tinkamai suderintos, gali būti 1 minties šuolis.	3
	Interpretacijos tezė suformuluota neaiškiai. Įžanga ar baigiamosios išvados (apibendrinimas) ne visada susietos tarpusavyje. Pagrindimas teiginiais paviršutiniškas ir nepakankamai pagrįstas pavyzdžiais iš interpretuojamo teksto, pasitaiko citavimo trūkumų. Samprotavimas paviršutiniškas, vyrauja teksto turinio atpasakojimas. Gali būti 2–3 minties šuoliai.	2–1
	Darbas neatitinka reikalaujamų kriterijų.	0
1.2.3. VERTINIMAS	Aiškiai, nuosekliai ir pagrįstai išreikštas požiūris į nagrinėjamą problemą ar jos aspektus.	2
	Išreikštas požiūris į svarstomą problemą ar nagrinėjimo aspektą, tačiau trūksta nuoseklumo, reiškiant savo nuomonę.	1
	Darbas neatitinka reikalaujamų kriterijų.	0
1.2.4. LITERATŪRA IR KONTEKSTAI	Išsamus ir argumentuotas teksto poetikos elementų aptarimas ir jų funkcijų paaiškinimas, tikslingai ir tinkamai vartojamos literatūrologijos sąvokos. Tikslingai remiamasi bent dviem tinkamais temai atskleisti kontekstais (pvz., literatūriniu, biografiniu, istoriniu, kultūriniu, socialiniu). Akivaizdus literatūrinis ir (ar) kultūrinis išprusimas. Gali būti 1 faktinė klaida.	4
	Argumentuotas esminių teksto poetikos elementų aptarimas, tačiau kartais nepakankamas jų funkcijų paaiškinimas, daugeliu atvejų tinkamai vartojamos literatūrologijos sąvokos. Tikslingai remiamasi bent vienu tinkamu temai atskleisti kontekstu (pvz., literatūriniu, biografiniu, istoriniu, kultūriniu, socialiniu). Pakankamai geros literatūros ir (ar) kultūros žinios. Gali būti 2 faktinės klaidos.	3

	Ne visų esminių teksto poetikos elementų aptarimas, nepakankamas jų funkcijų paaiškinimas. Paminėtas, bet neaptartas nors vienas kontekstas. Paviršutiniškos literatūros ir kultūros žinios. Gali būti 3 faktinės klaidos.	2
	Tik pavienių esminių ar neesminių teksto poetikos elementų aptarimas be jų funkcijų paaiškinimo. Kontekstų trūkumas. Gali būti 4 faktinės klaidos.	1
	Darbas neatitinka reikalaujamų kriterijų.	0

2. TEKSTO SANDAROS VERTINIMAS (4 taškai)

Vertinimo kriterijai	Vertinimo kriterijų aprašas	Taškai
2.1. TEKSTO STRUKTŪRA	Taisyklingas ir pilnas temos užrašymas. Trinarė teksto struktūra, išlaikanti tinkamas proporcijas tarp įžangos, dėstymo ir pabaigos. Tekstas racionaliai padalytas į pastraipas: įžanga – 1 pastraipa, dėstymas – mažiausiai 2 pastraipos, pabaiga – 1 pastraipa. Gali būti 1 neesminis trūkumas.	2
	Tema perrašyta netiksliai ar nepilnai. Trinarė teksto struktūra. Yra trūkumų dėl įvado, dėstymo ir pabaigos proporcijų ar teksto padalijimo į pastraipas.	1
	Darbas neatitinka reikalaujamų kriterijų.	0
2.2. TEKSTO IR PASTRAIPŲ RIŠLUMAS	Tekstas rišlus. Pastraipoms būdinga vidinė logika, nuoseklumas ir skaidri vidinė struktūra, pastraipos yra susietos tarpusavyje. Bent dvi dėstymo pastraipos yra argumentavimo tipo, sudarytos arba pagal dedukcinį pastraipos modelį t. y. pastraipos tema ar teiginys pateikiamas pastraipos pradžioje, prieš argumentavimą, arba pagal indukcinį pastraipos modelį t. y. pastraipos tema ar teiginys pateikiamas pastraipos pabaigoje, po argumentų aptarimo. Gali būti 1 neesminis trūkumas.	2
	Yra tam tikrų teksto rišlumo trūkumų, bet tekstas iš esmės suprantamas ir skaidrus. Pastraipos išdėstytos gana logiška seka. Bent viena dėstymo pastraipa yra argumentavimo tipo, sudaryta pagal dedukcinį arba indukcinį pastraipos modelį.	1
	Darbas neatitinka reikalaujamų kriterijų.	0

3. STILIAUS VERTINIMAS (3 taškai)

Vertinimo aprašas	Taškai
Stilius atitinka rašinio žanrą, išlaikytas stiliaus vientisumas. Platus kalbinių priemonių spektras: turtingas žodynas, abstrakčiosios leksikos vartojimas, sintaksinių konstrukcijų įvairovė. Gali būti 1–2 stiliaus trūkumai.	3
Stilius atitinka rašinio žanrą, tačiau yra stiliaus klaidų. Iš esmės išlaikytas stiliaus vientisumas. Pakankamai turtingas žodynas, vartojama abstrakčioji leksika. Pasitaiko pasikartojančių žodžių ir sintaksinių konstrukcijų. Gali būti 3 stiliaus klaidos ar trūkumai.	2
Stilius tik iš dalies atitinka rašinio žanrą. Nėra stiliaus vientisumo. Beveik nevartojama abstrakčioji leksika, vyrauja buitinė leksika. Pasikartojantys žodžiai ir sintaksinės konstrukcijos. Gali būti 4 stiliaus klaidos ar trūkumai.	1
Darbas neatitinka reikalaujamų kriterijų.	0

4. KALBOS TAISYKLINGUMO VERTINIMAS (9 taškai)

4.1. Gramatikos ir leksikos klaidos	Taškai	4.2. Rašybos klaidos	Taškai	4.3. Skyrybos klaidos	Taškai
0–3	5				
4–6	4				
7–9	3				
10–12	2	0–3	2	0–3	2
13–14	1	4–5	1	4–5	1
15 ir daugiau	0	6 ir daugiau	0	6 ir daugiau	0

PASTABOS.

- Gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos ir stiliaus klaidos skaičiuojamos tik 300 žodžių apimties teksto dalyje. Turinys ir teksto struktūra vertinami nuo rašto darbo pradžios iki pabaigos.
- Visas klaidas ir visus trūkumus vertintojas žymi sutartiniais ženklais kandidato atsakymų lapo paraštėse. Sutartiniai ženklai: **ort.** arba **I** – rašybos klaida; **V** – skyrybos klaida; **Л** – leksikos klaida; **Г** – gramatikos klaida; **C** – stiliaus klaida ar trūkumas; **K** – teksto sandaros trūkumas; **Лor** – nelogiškas ar nenuoseklus pastraipos išskyrimas, teksto rišlumo trūkumai; **Φ** – faktinė klaida.
- Kalbos taisyklingumo (gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos) ir stiliaus klaidos žymimos paraštėje iki nulio taškų ribos.
- Darbe pasikartojanti ta pati leksikos, gramatikos, rašybos ar skyrybos klaida laikoma viena klaida.
- Trys akies klaidos laikomos viena rašybos klaida.
- Sintaksinės konstrukcijos neišskyrimas arba skyrimas iš vienos pusės laikomas viena skyrybos klaida.
- Jeigu tekste pasikartoja tam tikri rašybos trūkumai, pvz., svetima raidžių grafinė forma, trūksta diakritinių ženklų, jos laikomos viena rašybos klaida visame rašto darbe.
- Jeigu darbo apimtis yra mažesnė negu 300 žodžių, už kiekvienus trūkstamus 25 žodžius atimama po 1 tašką iš kalbos taisyklingumo kriterijaus (žr. lentelę). **Jeigu darbo apimtis yra mažesnė negu 250 žodžių, visas rašto darbas (II egzamino dalis) yra vertinamas 0 taškų.**

Žodžių skaičius rašto darbe	Atimamų taškų skaičius
299–275	1
274–250	2
Mažiau negu 250 žodžių	Visas darbas vertinamas 0 taškų
